

Fra: ole@aasaaren.no[ole@aasaaren.no]
Sendt: 29.08.2024 22:58:05
Til: Post Innlandetfylke[post@innlandetfylke.no]
Tittel: Høringsinnspill skole - og tilbudsstruktur videregående skole

Denne eposten er sendt fra en person utenfor organisasjonen. Ikke klikk på lenker eller åpne vedlegg før du er sikker på hvem avsender er og at innholdet er trygt.

Vi oversender vårt høringsinnspill til saken om skole- og tilbudsstruktur for videregående skole i Innlandet.

Med vennlig hilsen

Aksjonsgruppa "JA til videregående skole på Otta"

Cecilie Asp
Ruth Øien Mæhlum
Anita Koot
Håvard Lonbakken
Atle Bråtet
Ole Aasaaren
Dag Erik Pryhn

Høringsuttale fra Aksjonsgruppa «JA til videregående skole på Otta».

Aksjonsgruppa til støtte for skolested Otta er sammensatt av privatpersoner med bakgrunn fra næringslivet, lokalpolitikken og lederstillinger i regionale og statlige virksomheter. Aksjonsgruppa ble etablert som et resultat av at høringsdokumentet og kriteriene som er styrende for den framtidige strukturen, åpner for en nedbygging eller nedlegging av det videregående skoletilbudet på Otta.

Fylkestingets vedtak i oktober må gi grunnlag for et robust fagmiljø og stabile arbeidsforhold for personalet og forutsigbarhet for elever og næringsliv i Nord-Gudbrandsdal.

«JA til videregående skole på Otta» støtter derfor – med noen forbehold - forslaget om å samle det videregående tilbudet i Nord-Gudbrandsdal på Otta. Det gir de beste vilkårene for å gi elevene et tilstrekkelig bredt og variert tilbud og læringsmiljø, de ansatte et sterkt fagmiljø og næringslivet den kompetansen de trenger.

Samling av ressursene på ett skolested styrker forutsetningene for utviklingsarbeid og innovasjon, samarbeid skole-næringsliv og gir økt mulighet til å møte endringer i lovverk, læreplaner og tilgang på elever.

Ny opplæringslov fra 1. august 2024 med utvidet rett til videregående opplæring, utvidet rett til omvalg og rett til yrkesfaglig rekvalifisering, vil styrke grunnlaget for en framtidig videregående skole på Otta, samlokalisert med det etablerte Karrieresenteret og Opplæringskontoret Gudbrandsdal.

Fylkeskommunedirektøren har lagt fram en god og konsistent saksutredning. Når denne suppleres med økonomiske konsekvenser for de ulike modellene, mener vi grunnlaget er lagt for å vedta en struktur som kan stå seg de neste tiårene.

Vi legger til grunn at det politisk vedtatte kriteriesettet fortsatt gjelder for vedtaket i oktober. På direkte spørsmål ble dette bekreftet av politisk ledelse på folkemøtet 12. august på Otta.

Fylkeskommunedirektøren viser til de dårlige erfaringene med flytting av utdanningstilbud mellom skolesteder, både i Innlandet og i øvrige fylkeskommuner. Tilsvarende erfaringer har vi i Nord-Gudbrandsdalen. Ungdommen søker seg til skolested framfor utdanningsprogram: Vi vil på det sterkeste fraråde nye forsøk på det samme - som med stor sannsynlighet vil være mislykket og dermed ytterligere utarme skoletilbudet i vår region.

Vi vil nedenfor komme med noen innspill og forslag som svarer ut spørsmål stilt i høringsdokumentet.

Otta – et moderne, oppgradert skoleanlegg

Skolen fra 1981 er senere bygd ut i flere omganger, og ble totalrenovert og ombygd til et moderne skoleanlegg i 2009–2010. Lokalene for Teknologi- og industrifag inklusiv Vg2 Kjøretøy og Vg2 Transport og logistikk er a jour i forhold til dagens krav. Helse- og oppvekstfag bygger nå opp egen helselab. I tillegg er det fra sommeren 2024 etablert en innovasjonslab for helsefag i skoleanlegget. Uteområdet er oppgradert det siste året inklusiv nye arealer for parkering og skolebussene.

Totalt sett framstår skoleanlegget godt vedlikeholdt og med høy standard. Skolen har kapasitet for flere klasser og elever, også voksne elever og studenter.

Skolen er samlokalisert med Otta kulturhus med drøyt 300 sitteplasser i amfiet og mulighet for flatt gulv for konferanser og møter. Kulturhuset har regionale funksjoner og nedslagsfelt. Tett inntil skoleanlegget ligger et moderne, allsidig idrettsanlegg som også dekker skolens behov.

Når fylkespolitikere skal kutte kostnader og samtidig beholde og videreutvikle kvaliteten i opplæringen, er Otta med andre ord ikke stedet å kutte.

Likeverdige utdanningstilbud i sammenlignbare regioner

Gjennom de siste årene har 8 yrkesfaglige utdanningstilbud blitt lagt ned i vår region. Nå blir ytterligere tre yrkesfagstilbud, Restaurant og matfag, Salg service og reiseliv og Bygg- og anleggsteknikk, foreslått avviklet. Vår region vil i så tilfelle stå igjen med to yrkesfag, noe som langt fra kan dekke interessene til ungdommene i regionen og næringslivets behov.

Ungdom og næringsliv i Nord-Gudbrandsdalen skal forvente samme bredde i tilbudet som i regioner som Nord-Østerdalen og Valdres. Disse regionen har 4/5 yrkesfag og flere fordypningsemner i studieforbereende programmer enn Nord-Gudbrandsdalen.

Restaurant og matfag (RM) og Salg, service og reiseliv (SSR) opplever nå en gledelig økning i antallet elever. Systematisk rekrutteringsarbeid over tid – blant annet prosjektet Ung i reiselivet og samkjørt undervisning i fellesfagene – gir resultater. Dette arbeidet må nå få ro. RM og SSR må videreføres sammen med TIP og helse- og ungdomsarbeiderfagene.

Aksjonsgruppa ber fylkespolitikernes merke seg det enstemmige vedtaket i representantskapet i IPR Nord-Gudbrandsdal (Regionrådet) til støtte for RM og reiseliv på Otta.

«Vi ynskjer at Innlandet fylkeskommune kan sjå på korleis dei kan behalde og styrke matfag og reiseliv gjennom tettare samarbeid med næringslivet med skulestad Otta»

Mulige undervisningslokaler for byggfag

Nord-Gudbrandsdal vidaregåande skole (NGvgs) avdeling Otta leier i dag det meste av næringseiendommen Skansen 12, inkludert en kontordel. Skansen 12 med bygningsmasse og uteareal ligger like i nærheten av de nye lokalene til Bilfag/Lette kjøretøy. Det er kort gangavstand rett over gata/Skansenvegen. Totalt er verkstedlokalene i Skansen12 ca. 615 kvm.

NGvgs leier i dag ca. 345 kvm av verkstedlokalene. Resterende areal på ca. 270 kvm disponeres av Sel kommune. Aksjonsgruppa har grunn til å tro at dette arealet etter dialog kan disponeres til videregående opplæring. Det er stort uteareal på Skansen12. Det er en stor fordel for et mulig byggfag-tilbud.



Bilde: Bildet viser skoleanlegget på Otta. Det aktuelle bygget/arealet som kan vurderes som lokalisering for Byggfag er markert med rød sirkel.

Byggfagelever vil ha god nytte av tilgangen til Klimalabben på avdeling Otta til bygningsfaglige beregninger. Dette er et tilbud som allerede benyttes i dag for byggfagelever ved NGvgs avd. Lom.

Skansen 12 inneholder også en leilighet og kontorfløy. Dette arealet kan nyttes til kontorplasser for fylkeskommunalt ansatte der Innlandet fylkeskommune i dag leier kontorplasser annet sted på Otta, og leiligheten kan eventuelt gjøres om til hybeltilbud.

Vi legger fram dette høringsinnspillet i forståelse med dagens eier av Skansen 12. Slik vi forstår det kan alternativene for å benytte lokalene til undervisningslokaler både gå igjennom en leieavtale, eller ved at Innlandet fylkeskommune kjøper eiendommen.

Rekruttering til skolested Otta

Arbeidsmarkedet på Otta kjennetegnes av netto innpendling fra kommunene nord, vest og sør for Sel. Tilsvarende ser vi at ungdom fra nabokommunene søker seg til utdanningstilbudene på Otta.

Tradisjonelt har skolested Dombås rekruttert fra Lesja og Dovre, mens Lom har elever fra Skjåk, Lom og Vågå. Bare unntaksvis søker ungdom fra kommuner utenfor Ottadalen seg til Lom.

Flytting av tilbud fra Otta til Lom vil derfor med stor sannsynlighet svekke rekrutteringsbasen for disse tilbudene. Ungdom fra Lesja, Dovre, Sel og Fron vil i stedet velge annet tilbud og annet skolested. Konsekvensen blir ytterligere forvitring av tilbudet i Nord-Gudbrandsdalen.

Tilrettelegging for hybelboere

Det er i dag ca. 30 elever på hybel ved skolestedet. Otta har god tilgang på hybler med gangavstand til skolen. Blant annet tilbyr Thon Otta Hotell 16 rom med 2 felleskjøkken i en egen fløy. Det er etablert husregler, ordensmannssystem og fellesmøter. Dette tilbudet fungerer derfor i praksis som et internat med tilsyn 24/7. Kapasiteten har ikke vært fullt utnyttet.

Skolen har allerede en miljøarbeider med særlig ansvar for å følge opp hybelboerne. Den videregående skolen kan tilby måltider i sin store og gode kantine.

Fylkeskommunen eier Skansen 7, nabobygget som blant annet huser Karriere Gudbrandsdalen, Opplæringskontoret Gudbrandsdalen og IPR Nord-Gudbrandsdalen. Bygget i 1 etasje er, ifølge bygningsfaglig kompetanse, konstruert for å påbygges med 1 etasje. Endelige vurderinger må gjøres på oppdrag fra fylkeskommunen som huseier. Her er det m.a.o. sannsynligvis mulig for fylkeskommunen å etablere et internat.

Ellers viser vi til kartlegginga av borteboende elever utført av Nordland fylkeskommune gjengitt i fylkeskommunedirektørens saksutredning.

Alternative opplæringsmodeller

Vi vil oppfordre fylkeskommunen til utprøving av alternative opplæringsmodeller. Det må etableres piloter og forsøksordninger i Nord-Gudbrandsdal som utfordrer dagens rammer for videregående opplæring.

Vi støtter modell 2 i høringsdokumentet. Det nyetablerte Gudbrandsdal Slakteri har signalisert at de ønsker en modell 2 for yrkesfaglig opplæring. Det nye slakteriet blir skreddersydd for opplæring i bedrift etter gjennomført Vg1 RM.

På Otta blir modell 2 praktisert på Restaurant og matfag allerede i dag. Modellen, som forutsetter Vg1 i skole, gir mulighet for deretter å følge lærlingeløp over tre år med programstøtte fra skole. Erfaringene fra RM viser at denne modellen også kan være mulig for elever på Salg, service og reiseliv.

Opplæringen innen yrkesfag vil i større grad framover kobles mot opplæring i bedrift. Da er det viktig med relevante bedrifter i nærheten av skolestedet og at det er et variert og interessert næringsliv. Vi viser i denne sammenheng til høringsinnspillet fra 9 industribedrifter i Nord- og Midt-Gudbrandsdalen.

Sel kommune og Otta som regionsenter for Nord-Gudbrandsdal har et variert næringsliv med stort behov for arbeidskraft og kompetanse. Otta er det største handels- og servicesenteret, og kommunen har et betydelig industrimiljø, med bl.a. steinindustri, mekaniske bedrifter, transportfirmaer, bil- og lastebilverksteder, og helse- og omsorgsinstitusjoner inklusiv det lokalmedisinske senteret.

Videreutvikling av en helseklynge på Otta

Nord-Gudbrandsdal lokalmedisinske senter (NGLMS) har en rekke helsetilbud inklusiv sengeavdeling med både kommunale/regionale sengeplasser og senger finansiert av Sykehuset Innlandet (SI). SI leverer dagtilbud innen dialyse, kreftbehandling og blodtransfusjon. Flere spesialister har faste dager med poliklinikk ved senteret, bl.a. Øre/Nese/Hals, Hjerte/Kar, Hudsykdommer og kvinnehelse. SI har målsetting om ytterligere utvidelse av tilbudet. Den regionale jordmor vakta har base i senteret.

Høsten 2024 starter Høgskolen i Innlandet desentralisert sykepleierutdanning. Fagskolen Innlandet har i flere omganger kjørt desentraliserte tilbud.

Fra sommeren 2024 er det i gang en innovasjonslab i helsefag lokalisert i Klimalabben ved NGvgs på Otta. Innolabben er en fellessatsing mellom

HelseInn, Innlandet fylkeskommune, IPR Nord-Gudbrandsdalen og Sel kommune/NGLMS. Tilsvarende innolabber er etablert på Elverum, Hamar, Lillehammer og Gjøvik.

Fylkeskommunen selv bygger nå opp sin egen helselab ved skolen med store muligheter for samhandling med Innolabben.

Det er m.a.o. et stort potensial for videreutvikling av utdanning og innovasjon innen helsefeltet med fylkeskommunen som sentral bidragsyter og partner. Vi vil utfordre fylkeskommunen til å gå i bresjen for en slik satsing.

Nettskole

Aksjonsgruppa ønsker etablering av en egen nettskole i Innlandet fylkeskommune samordnet med Karrieresenteret på Otta. Her er det et miljø som har lang erfaring med nettbasert undervisning, og det er god infrastruktur for denne type undervisning ved skolested Otta/Karrieresenteret Gudbrandsdalen.

Bruk av VR-teknologi er i en tidlig fase i videregående utdanning, også ved avdeling Otta. Dette utviklingsarbeidet må nå forseres.

Etablering av en egen nettskole er også viktig for arbeidet med å utvikle alternative opplæringsmodeller innenfor yrkesfag.

Mindre skoler har færre valgfrie programfag. Vi vil utfordre fylkeskommunen på å starte opp med tilbud om programfag innenfor språkfag (fordypning) og realfag.

Det er viktig å understreke at nettundervisning vanligvis forutsetter at elevene som en hovedregel deltar fra sine egne skoler, jfr. Opplæringslovens §14. At elevene deltar i nettundervisning fra egen skole sikrer også at elevene har tilgang til lærere og faglige ressurser på sin egen skole, noe som er avgjørende for å støtte deres læring og svare på spørsmål.

Det er naturlig å se for seg at lærere i nettskolen rekrutteres fra de videregående skolene i Innlandet. En nettskolelærer vil kunne ha hovedarbeidsplassen sin på en av de videregående skolene og i tillegg undervise i ett eller flere fag i nettskoletilbud.

Programfag til fordypning.

Med dagens desentraliserte avdelingsstruktur i Nord-Gudbrandsdal får elevene våre et sterkt avgrenset tilbud av fag til fordypning på studiespesialisering. Det er viktig at ungdom også i Norddalen kan tilbys programfag som er krav for å komme inn på enkelte studier og som gir fordjupningspong på vitnemålet.

Ved samling om ett skolested vil det bli nok elever til å utvide til 2 paralleller, vil gi mulighet for et bredere fagtilbud på Vg2 og Vg3.

Strukturen påvirker forholdet yrkesfag – studieforbereidende program

NGvgs har hatt 3 avdelinger, alle med studieforbereidende program. Ungdom søker skolested foran utdanningsprogram. I Norddalen samlet sett har vi derfor hatt en uforholdsmessig høy andel elever på studieforbereidende programmer. Med ett skolested er det sannsynlig at flere ungdommer i Norddalen vil velge yrkesfaglige programmer.

Mangfold og inkludering

Nord-Gudbrandsdalen har de siste årene bosatt mange flyktninger. Tilbudet til disse og andre fremmedspråklige på videregående nivå må samles ett sted i regionen, som tilfellet er nå på Otta.

Andelen unge uten fullført utdanning som står utenfor arbeidslivet, er svært bekymringsfull. Utviklinga tilsier at offentlig sektor må fornye og forsterke innsatsen for å forebygge utenforskap og gi unge uten utdanning eller arbeid bedre muligheter til å få nytt fotfeste. En samling av ressursene i den videregående skolen vil gi et styrket fagmiljø og større mulighet for oppfølging av elever i risikozonen på skolen og til tettere og mer koordinert samhandling med kommunene, NAV og næringslivet. Det samme vil gjelde ungdommer med fysisk og psykiske utfordringer.

Internasjonalisering

NGvsk avdeling Otta har gjennom hele 2000-tallet vært i front i internasjonaliseringsarbeidet. Elever fra Norddalen har hvert år hatt opphold i utlandet med tilsvarende gjensitter av utenlandske elever. Dette utvikler fagmiljøet ved skolen og gir ikke minst elevene erfaringer og kompetanse med stor verdi i videre utdanning og arbeid. En samling på ett skolested vil styrke forutsetningene for å videreutvikle det internasjonale perspektivet.

Entreprenørskap

NGvgs har jobbet godt med entreprenørskap med base på avdeling Otta. Av økonomiske årsaker er dette tilbudet tatt bort inneværende skoleår. Dette er beklagelig og i konflikt med fylkeskommunen egne planverk og målsettinger. Gjennom en mer kostnadseffektiv drift av skoletilbudet i regionen skapes bedre forutsetninger for å videreføre dette tilbudet.

Klimalaboratoriet – en uforløst mulighet

Klimalabben ved avdeling Otta har ikke utløst det potensialet som ligger i ressursene i lokalet og ved NGvgs. Men lokalt næringsliv viser interesse for å drive faglig utviklingsarbeid gjennom tilgang på utstyr og fagkompetansen ved skolen. I et samarbeid mellom elever og næringsliv kan Klimalabben utvikles til en samarbeidsarena mellom skole/næringsliv om energi og klima/miljø som er i tråd med Innlandsstrategien.

Et offensivt tilbud innen voksenopplæring forutsetter et sterkt skolested

Idéen bak etableringa av opplærings- og utdanningscenteret OPUS i Nord-Gudbrandsdal i 1995 var at man skulle bruke ressursene i den videregående skolen som plattform for tilbud til voksne. Skal vår region ha forutsetninger for å få samme bredde og kvalitet på voksnes læring som øvrige regioner i Innlandet, må Karriere Gudbrandsdal kunne støtte seg på og samhandle med et lærested med de ressursene og infrastrukturen vi har ved avdeling Otta i dag. Svekket Otta, svekkes forutsetningen for voksnes læring i Norddalen.

Otta har vist seg å være best tilgjengelig for voksne elever fra hele regionen og Fron-kommunene. Det har i dette tilfellet ikke vært noen konflikt om lokalisering. Ekstra vellykket var høgskoletilbud innen lærerutdanning, sykepleierutdanning, økonomi og databehandling i samarbeid med utdanningsinstitusjonene på Hamar, Gjøvik og Rena. Dette dekket et stort behov i regionen.

Kommunale høringer fra Lesja og Dovre

Høringene peker tydelig på vegne av ungdom i disse to kommunene på Otta som lokalisering for det videregående skoletilbudet i Nord-Gudbrandsdal.

Nedskalering eller flytting av tilbud fra Otta vil føre til lengre reisevei og hybeltilværelse for ungdom fra Lesja og Dovre.

Høringsuttale fra Dovre ble enstemmig vedtatt i kommunestyret den 26.08.

Utdrag fra høringsuttalen i Dovre kommune:

«For elever fra Dovre er det avgjerande at studietilbodet på Otta består. I 2024 søker 50% av avgangselevane våre seg til studieprogramma på Otta. Dit går det an å dagpendle sjølv om mange av ungdomane må tidleg på bussen og kjem seint heim.»

Høringsuttale fra Lesja kommune ble enstemmig vedtatt i kommunestyret den 22.08.

Utdrag fra høringsuttalen i Lesja kommune:

«Et sterkt regionalt skolesenter i Nord-Gudbrandsdal

Skal man samle videregående skoletilbud i Nord-Gudbrandsdals regionen må dette ligge på Otta. Ungdommer fra Sel, Dovre og Lesja har ingen tradisjon for å søke seg til videregående skole i Lom; de som ikke søker Dombås eller Otta, søker seg til Vinstra, Storsteigen eller skolested lenger sør i fylket, eller tilbud utenfor fylket. Å bygge opp et sterkt videregående skoletilbud på Otta vil gi de fleste ungdommene i regionen muligheter til å bo hjemme.

En attraktiv videregående skole forutsetter at det drives kontinuerlig utviklingsarbeid og innovasjon. Ved å satse på Otta som framtidig sterkt skolesenter vil det gi ungdommene i regionen et mer forutsigbart utdanningsløp. Tilgang til flere elever på studiespesialisering vil gi grunnlag for større bredde i fordypningsfag i realfag og språk, samfunnsfag og økonomi. Et større utvalg av fordypningsfag gir flere muligheter ved høyere utdanning og er en forutsetning for inntak på enkelte studier.

Ved satsning av Otta som regionalt studiested vil det også styrke mulighetene for kvalifisering av voksne uten fullført VGS.

Næringslivet i Innlandet etterspør i stor grad fagutdanning. Det er viktig at videregående opplæringen i regionen legger til rette for et faglig tilbud med høy kvalitet tilpasset kommunenes og næringslivets behov.

Ungdommer i Nord- Gudbrandsdalen må ha samme utdanningstilbud som sammenlignbare regioner i Innlandet.

Dersom tilbudet ved Otta blir svekka, eller blir lagt ned, vil dette i praksis bety en sterk reduksjon av det videregående skoletilbudet i regionen. Dette kan i verste fall føre til at Nord-Gudbrandsdalen står uten egen videregående skole.»